

ด่วนที่สุด

ที่ พม ๐๔๐๒/๑๐๕๕๐

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
เลขที่ ๑๐๓๔ ถนนกรุงเกษม แขวงมหานาค
เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

๒๗ กรกฎาคม ๒๕๖๓

เรื่อง มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม)

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีเห็นชอบให้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

๒. สรุปผลการประชุมคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓

๓. มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม)

ด้วยกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอเรื่องมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) มาเพื่อให้คณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะต้องนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งสอดคล้อง/เป็นการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๔) การลดความเหลื่อมล้ำ ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) ในฐานะประธานกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ และกำกับการบริหารราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เรื่องเดิม

ด้วยคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจุรินทร์ ลักษณวิศิษฐ์) เป็นประธาน ได้มีมติการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๖๓ เห็นชอบให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์นำเสนอมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) ต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาเห็นชอบ โดยมาตรการดังกล่าวได้ผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านช่องทางสื่อออนไลน์ ระหว่างวันที่ ๙ - ๓๐ เมษายน ๒๕๖๓ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับสังคมสูงวัยในขณะที่คนไทยกำลังมีอายุยืนยาวขึ้นเรื่อย ๆ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องวางมาตรการเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนทั้งระบบในทุกมิติ ได้แก่ เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสนับสนุนการขับเคลื่อนงานในทุกมิติ เริ่มตั้งแต่การเตรียมความพร้อมให้ประชากรไทยมีความพร้อมก่อนเข้าสู่วัยสูงอายุอย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สูงอายุคงความเป็นพลวัต (Active Ageing) ให้ยาวนานที่สุด สามารถใช้ชีวิตยามสูงอายุอย่างมีคุณภาพในทุกมิติ และร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

๒. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี

เป็นเรื่องที่เข้าข่ายต้องนำเสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) เรื่องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือต้องเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี รวมทั้งเป็นไปตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๙ (๑) กำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ

/บพบาท ...

บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการช่วยเหลือผู้สูงอายุ

๓. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนทุกมิติ ให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยกระบวนการมีส่วนร่วมที่เหมาะสมเพื่อเตรียมประชากรไทยให้เข้าสู่สังคมสูงวัยที่พึงประสงค์ รวมทั้งวางกรอบกฎหมายขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนต่อไป จึงเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรี ภายในเดือน กรกฎาคม ๒๕๖๓

๔.สาระสำคัญ ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

การกำหนดมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) เพื่อให้การดำเนินงานในการเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนอยู่ในลำดับสำคัญและได้รับความสนใจ ทำให้สังคมเกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญในการเตรียมระบบเพื่อรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนในอนาคต รวมทั้งเพื่อให้มีการขับเคลื่อนงานรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนเป็นไปอย่างต่อเนื่อง โดยมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ประกอบด้วย ๔ มิติ ได้แก่ ๑) มิติเศรษฐกิจ ๒) มิติสภาพแวดล้อม ๓) มิติสุขภาพ และ ๔) มิติสังคม สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

๔.๑ การวิเคราะห์สภาพปัญหา ๔ มิติ (เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม)

การเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานลดลง ส่งผลให้สัดส่วนของคนวัยทำงานต่อผู้สูงอายุจะทยอยลดลงเรื่อย ๆ จากคนวัยทำงาน ๖.๔ คนต่อผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ จะลดลงเหลือวัยแรงงาน ๕.๔ คนต่อผู้สูงอายุ ๑ คน ในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ และวัยแรงงานลดลงเหลือเพียง ๑.๙ คนต่อผู้สูงอายุ ๑ คนในปี พ.ศ. ๒๕๗๘ ทำให้ฐานภาษีของประเทศแคบลง ส่งผลต่อการจัดเก็บรายได้จากภาษีเงินได้ของภาครัฐที่จะนำมาใช้จ่ายในการพัฒนาประเทศลดลงตามไปด้วย ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น อาทิ เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ค่ารักษาพยาบาล ฯลฯ อาจนำไปสู่การขาดดุลงบประมาณและการสะสมหนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นได้ในอนาคต ยิ่งไปกว่านั้น กำลังแรงงานที่เป็นปัจจัยการผลิตลดลง ส่งผลให้เกิดปัญหาการขาดแคลนแรงงานเพิ่มขึ้น ในขณะที่ประชากรวัยสูงอายุจำเป็นต้องเกษียณอายุการทำงานมีจำนวนมากขึ้น ดังนั้น จะทำอย่างไรที่จะยังคงประชากรวัยสูงอายุที่มีคุณค่าและมีศักยภาพเหล่านี้ให้อยู่ในระบบการทำงานให้นานที่สุด สามารถทำคุณประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้

ดังนั้น สิ่งที่ควรคำนึงถึง คือ ประชากรวัยทำงานซึ่งมีอายุที่ยืนยาวขึ้น ซึ่งเป็นทุนมนุษย์ที่จะประคับประคองเศรษฐกิจในอนาคต ประเด็นสำคัญลำดับแรก คือ จะทำอย่างไรให้ประชากรวัยทำงานมีความพร้อมทั้งการมีสุขภาพที่ดี มีทักษะการทำงานที่หลากหลาย มีเงินออมไว้ใช้หลังเกษียณอย่างเพียงพอจนสิ้นอายุขัย มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยต่อการใช้ชีวิตยามสูงอายุ เพื่อรองรับผู้สูงอายุทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ในขณะที่สวัสดิการภาครัฐเพื่อสร้างหลักประกันรายได้ยามสูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบันมีหลายระบบ และต่างหน่วยต่างมีผู้รับผิดชอบที่แตกต่างกัน ขาดการบูรณาการร่วมกัน เกิดความไม่เป็นเอกภาพ อาทิ เงื่อนไขการเกิดสิทธิ การสมทบจากรัฐ ระดับสิทธิประโยชน์ที่แตกต่างกัน และยังส่งผลให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมา อาทิ ความไม่เพียงพอของเงินเพื่อการยังชีพ ความไม่ยั่งยืนของกองทุนเมื่อโครงสร้างประชากรเปลี่ยนแปลงไป ความไม่ครอบคลุมประชากรวัยแรงงานทุกคน โดยเฉพาะแรงงานนอกระบบเป็นจำนวนมากที่ยังตกหล่น ไม่อยู่ในระบบประกันรายได้ใด ๆ ทั้งสิ้น ความซ้ำซ้อนของผู้รับสิทธิประโยชน์อันเนื่องมาจากต่างระบบต่างมีระบบฐานข้อมูลที่แตกต่างกัน ทำให้สิ้นเปลืองงบประมาณ ยิ่งไปกว่านั้น สมาชิกไม่สามารถย้ายกองทุนเมื่อมีการเปลี่ยนงาน ทำให้การส่งเงินสมทบไม่ต่อเนื่อง และยังส่งผลให้ขาดคุณสมบัติในการรับเงินบำนาญ หรือรับได้ไม่เต็มจำนวน

ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ประเทศไทยก็จะกลายเป็น “สังคมสูงวัยระดับสมบูรณ์” ในขณะที่บ้านของผู้สูงอายุมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและปลอดภัยเพียง ร้อยละ ๗.๓ ยิ่งไปกว่านั้น พื้นที่สาธารณะ อาทิ ตลาดสด ศูนย์บริการสาธารณสุข สวนสาธารณะ สถานีขนส่ง ศาสนสถานต่าง ๆ เป็นจำนวนมากไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุ อาทิ ทางลาด ราวจับบันได - ทางเดิน ห้องน้ำ ฯลฯ ในขณะที่ กฎกระทรวงเกี่ยวกับการกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะสำหรับคนพิการและผู้สูงอายุที่มีอยู่ในปัจจุบัน จำนวน ๓ ฉบับ (พ.ศ. ๒๕๔๘, พ.ศ. ๒๕๕๕, และ พ.ศ. ๒๕๕๖) ยังไม่ได้มีการบังคับอาคารทุกประเภท ไม่บังคับย้อนหลังกับอาคารที่สร้างก่อนการบัญญัติกฎกระทรวง ตลอดจนไม่มีการกำหนดบทลงโทษหากไม่ปฏิบัติตาม จึงเป็นเหตุให้ สภาพแวดล้อมในที่อยู่อาศัยและสถานที่สาธารณะเป็นจำนวนมากยังคงไม่เหมาะสมและปลอดภัยต่อผู้สูงอายุ จากสถิติผู้สูงอายุที่บาดเจ็บด้วยสาเหตุการพลัดตกหกล้มซึ่งเป็นสาเหตุหลักของกระดูกสะโพกหัก ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ (ณ ไตรมาส ๒) พบว่า มีจำนวน ๑๔๑,๘๙๕ ราย เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ ๒๙.๕ จากปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (สถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ, พ.ศ. ๒๕๖๒) นำไปสู่ความพิการและทุพพลภาพ เป็นภาระของครอบครัว ชุมชน และรัฐต้องให้การดูแล และหากเปรียบเทียบค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลผู้สูงอายุที่หกล้ม กระดูกสะโพกหัก ศีรษะแตก เป็นจำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาทต่อคน ซึ่งสูงกว่าต้นทุนการปรับสภาพบ้านให้มีความเหมาะสม และร้อยละ ๕๐ ของผู้สูงอายุที่ได้รับการรักษาจากการหกล้ม ครึ่งหนึ่งเสียชีวิตภายในระยะเวลา ๑ ปี ดังนั้น ประเด็นสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นเร่งด่วนที่สำคัญมากที่ควรได้รับการแก้ไข

และด้วยอายุที่เพิ่มมากขึ้น สภาพร่างกายก็เริ่มทรุดโทรมและเจ็บป่วยเป็นโรคต่าง ๆ เพิ่มขึ้นตามไปด้วย โดยประมาณครึ่งหนึ่งของผู้สูงอายุ มีโรคประจำตัวเรื้อรัง เช่น เบาหวาน ความดันโลหิตสูง เป็นต้น ผลกระทบด้านสุขภาพของผู้สูงอายุ ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ติดตามมา อาทิ ภาระค่าใช้จ่ายด้านการจัดสวัสดิการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จากการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายสุขภาพสำหรับผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นจาก ๖๐,๐๐๐ ล้านบาท ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ เป็น ๒๒๐,๐๐๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๒.๘ ของ GDP ในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ในขณะที่ ผู้บริบาลมืออาชีพ (Formal (Paid) Care Giver) มีความต้องการมากขึ้นเป็นลำดับ ซึ่งปัจจุบัน มีหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจำนวนมากทำการผลิตผู้บริบาลมืออาชีพดังกล่าว ซึ่งมีความหลากหลายของหลักสูตร กระบวนการผลิต ส่งผลต่อคุณภาพของผู้บริบาลมืออาชีพ แม้ว่าจะได้มีความพยายามควบคุมมาตรฐานการผลิตให้เป็นไปตามหลักสูตรกลาง ดังนั้น จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะต้องยกระดับผู้บริบาลมืออาชีพ ให้เป็นวิชาชีพ มีการกำหนดคุณสมบัติมาตรฐาน ระบบการสอบ การออกใบอนุญาตและรับรอง และการต่อใบอนุญาตจากส่วนกลาง เพื่อรองรับความจำเป็นขั้นพื้นฐานของผู้สูงอายุ เพื่อให้ผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงทั่วประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดภาระค่าใช้จ่ายในการดูแลและรักษาพยาบาล รวมทั้งลดความแออัดในการเข้ารับบริการในสถานพยาบาลของรัฐ

แต่อย่างไรก็ดี มาตรการดำเนินการที่ดีที่สุดคือ การส่งเสริมให้คนไทยมีสุขภาพดีให้นานที่สุด ลดช่วงเวลาเจ็บป่วยและภาวะพึ่งพิงผู้อื่นให้น้อยลง พึ่งพาตนเองเป็นหลักให้มากที่สุด โดยการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคตั้งแต่วัยเยาว์ ตามหลักการ “สร้างนำซ่อม” ซึ่งปัจจุบัน หลายกระทรวงได้เข้าไปส่งเสริมสนับสนุนให้มีศูนย์ต่าง ๆ ประจำตำบล ภายใต้ชื่อต่าง ๆ อาทิ ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ และศูนย์พัฒนาครอบครัวในชุมชน (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์) ศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพหลังการเจ็บป่วยเฉียบพลัน (Intermediate Care Center) (กระทรวงสาธารณสุข) ฯลฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุและคนทุกวัยในชุมชนตามความต้องการ ซึ่งศูนย์เหล่านี้ควรบูรณาการเป็นศูนย์เดียวกัน (Operation Unit) ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ๆ โดยได้รับการสนับสนุนทรัพยากรดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนที่เกินขีดความสามารถ เพื่อการบริหารจัดการที่มีเอกภาพ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดความคุ้มค่าของการใช้จ่ายงบประมาณ และลดความซ้ำซ้อน

ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ทำให้มีการพัฒนานวัตกรรมที่เอื้อประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตประจำวันของผู้สูงอายุ เช่น ไม้เท้าช่วยเดิน รถเข็นช่วยเดิน ฯลฯ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการจัดทำเป็นบัญชีนวัตกรรมอุปกรณ์ช่วยเหลือในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุ (Assistive Devices) เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงนวัตกรรมที่มีคุณภาพได้มาตรฐานที่เชื่อถือได้ในราคาที่เป็นธรรม และช่วยส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนำผลงานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมของไทยให้สามารถผลิตสู่เชิงพาณิชย์และมีมาตรฐานเทียบเคียงที่เชื่อถือได้ ซึ่งสามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูงกว่าผลิตภัณฑ์และบริการแบบดั้งเดิม ลดการนำเข้านวัตกรรมจากต่างประเทศ และรุดตลาดในภูมิภาค สร้างความเข้มแข็งให้แก่อุตสาหกรรมไทยที่ดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมให้สามารถเติบโตได้อย่างรวดเร็ว พัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดต่างประเทศในระยะยาว

ทั้งนี้ แนวคิดการบริหารราชการแผ่นดินมุ่งเน้นให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทหลักในการจัดสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์แก่ประชาชนทุกคนในชุมชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี เนื่องจากเป็นองค์กรที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุด ย่อมรับรู้ เข้าใจสภาพปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุได้เป็นอย่างดี และสามารถเข้าถึงประชากรสูงอายุในพื้นที่ได้ดีที่สุด เร็วที่สุด ทันต่อเหตุการณ์ได้ และราชการส่วนกลางเป็นผู้กำหนดมาตรฐาน การส่งเสริมและสนับสนุน ตลอดจนการติดตามประเมินผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า ข้อกฎหมายยังเป็นอุปสรรคไม่เอื้อต่อการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการกิจดังกล่าวได้ ทำให้ถูกสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินทักท้วงไม่สามารถดำเนินการกิจได้เพราะมิใช่เจ้าของภารกิจ ดังนั้น จึงเป็นประเด็นเร่งด่วนอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินบทบาทภารกิจการดูแลและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชนและการพัฒนาระบบรองรับสังคมสูงวัยภายใต้บริบทของชุมชนที่มีความแตกต่างกันไปในทุกมิติทั้งมิติเศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ สังคม เทคโนโลยีและนวัตกรรม

สังคมสูงวัยมิใช่เป็นเรื่องของผู้สูงอายุเพียงวัยเดียว แต่เป็นเรื่องของคนทุกวัยและทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจที่ทำคุณประโยชน์เพื่อสังคม สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา ครอบครัว อาสาสมัคร ชุมชน ตลอดจนประชากรทุกช่วงวัย ที่จะต้องตระหนักและเข้ามามีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมไปด้วยกัน เพื่อเข้าสู่สังคมสูงวัยอย่างมีคุณภาพ

จากโจทย์ประเด็นท้าทายต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น ภาครัฐจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งปฏิรูประบบต่าง ๆ ในทุกมิติในวันนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืนในอนาคตในอีก ๑๕ ปีที่จะมาถึงในไม่ช้านี้ เพื่อสร้างหลักประกันการดำรงชีวิตที่ดีให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างเสมอภาค เท่าเทียม และทั่วถึง สร้างความเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำระหว่างบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ที่ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

๔.๒ มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน มิติเศรษฐกิจ ประกอบด้วย ๘ ประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยมาตรการ วิธีการดำเนินงานโดยสังเขป และหน่วยงานรับผิดชอบ สรุปได้ดังนี้

ที่	มาตรการ	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
๑	การบูรณาการระบบบำนาญและระบบการออมเพื่อยามสูงอายุและการปฏิรูประบบการเงินการคลังที่เหมาะสมเพื่อรองรับสังคมสูงวัย	เสนอ ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. (โดยกระทรวงการคลัง) ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ นำเสนอ นโยบายด้านบำเหน็จบำนาญในภาพรวมของประเทศอย่างบูรณาการ แนวทางการปฏิรูประบบการเงิน	กระทรวงการคลัง

ที่	มาตรการ	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		การคลังที่เหมาะสมเพื่อการสร้างระบบบำนาญและ การออมที่มั่นคง เพียงพอ และยั่งยืนในการรองรับ สังคมสูงวัยในอนาคต	
๒	การส่งเสริมและ สนับสนุนประชากรวัย ทำงานกลุ่มที่ไม่ใช่ลูกจ้าง ในการเตรียมความพร้อม เพื่อการเข้าสู่การใช้ชีวิต ยามสูงอายุ	ปรับปรุงพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ ดังนี้ ๑. ส่งเสริมการสมัครสมาชิกโดยให้มีรูปแบบ สอดคล้องกับอาชีพและรายได้ที่แตกต่างกัน ๒. รัฐบาลเงินสนับสนุนการออมในส่วนที่รัฐจะจ่าย สมทบกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มาเป็น เงินก้อนละ ๑๐๐,๐๐๐ บาท ให้กับเด็กแรกเกิด แต่มีเงื่อนไขที่ผู้ันั้นจะต้องออมอย่างต่อเนื่อง ตามที่ กอช. กำหนด และจะได้รับเงิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งเป็นเงินสมทบของรัฐ ก่อนเดียวกับที่รัฐต้องสมทบ ตาม พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๔ และจะเฉลี่ยคืนเงินออมทั้งหมด เป็นบำนาญในยามสูงอายุ ๓. ให้เด็กสามารถเป็น สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ ได้โดยพ่อแม่เป็นผู้จ่ายเงินเพื่อการออมแทน	กระทรวงการคลัง
๓	การส่งเสริมและ สนับสนุนประชากรวัย ทำงานกลุ่มลูกจ้างในการ เตรียมความพร้อม เพื่อการเข้าสู่การใช้ชีวิต ยามสูงอายุ	๑. จัดตั้งกองทุนสำรองเลี้ยงชีพภาคบังคับในรูปแบบ ของ กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ เพื่อให้ ลูกจ้างทุกคนมีหลักประกันยามชราภาพภาค บังคับ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกองทุนสำรอง เลี้ยงชีพภาคสมัครใจที่มีอยู่เดิม ๒. เร่งรัดการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกองทุน บำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ซึ่งคณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบ ด้วยแล้ว เพื่อกระทรวงการคลังดำเนินการต่อไป	กระทรวงการคลัง
๔	การขยายอายุการทำงาน	๑. ขยายอายุเกษียณราชการจาก ๖๐ ปี เป็น ๖๕ ปี เฉพาะบางสายงาน เช่น สายวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ชำนาญการ โดยจะต้องมีการประเมินความพร้อม ความสามารถ ทุก ๒ ปี ทั้งนี้ ไม่ครอบคลุมตำแหน่ง บริหาร	๑. กระทรวง แรงงาน ๒. สำนักงาน คณะกรรมการ ข้าราชการ พลเรือน

ที่	มาตรการ	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงาน รับผิดชอบ
		๒. กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริม จูงใจ และเจือจางให้ภาคเอกชนขยายอายุการทำงานของผู้จ้างให้ยาวขึ้น ๓. สร้างแรงจูงใจกระตุ้นและให้ข้อมูลกับผู้ประกอบอาชีพอิสระให้ขยายอายุการทำงานยาวขึ้น	
๕	การสนับสนุนและสร้างระบบการออมทั้งแบบถ้วนหน้าและสมัครใจผ่านกลไกต่าง ๆ เพื่อรองรับความต้องการในยามสูงอายุ	๑. การส่งเสริมการออมภาคสมัครใจรูปแบบต่างๆ เพื่อสร้างความมั่นคงทางการเงินยามสูงอายุให้มากยิ่งขึ้น ได้แก่ การสนับสนุนกองทุนสวัสดิการชุมชน การส่งเสริมการลงทุนระยะยาวผ่านกลไกของตลาดทุน ๒. การสร้างให้มีระบบการออมอย่างถ้วนหน้า ทั้งนี้เพราะผู้ประกอบการอาชีพอิสระยังขาดระบบสวัสดิการที่เป็นระบบการบังคับออมเพื่อใช้ในยามชรา	๑. กระทรวงการคลัง ๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๖	การสนับสนุนการเพิ่มพูนทักษะและอาชีพทางเลือกที่ ๒ ในวัยทำงานและหลังเกษียณเพื่อใช้ประโยชน์ในยามสูงอายุ	การสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเข้ารับการฝึกอบรมเพิ่มพูนทักษะจากสถาบันและภาคธุรกิจเอกชน	กระทรวงแรงงาน
๗	การกระจายแหล่งการจ้างงานให้อยู่ใกล้ชุมชนชนบท	การสร้างแรงจูงใจให้อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และบริการไปตั้งในต่างจังหวัด เช่น การปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน การให้สิทธิพิเศษทางภาษี เพื่อให้คนทำงานสามารถทำงานดูแลครอบครัวและผู้สูงอายุได้	๑. กระทรวงการคลัง ๒. กระทรวงอุตสาหกรรม
๘	การจูงใจให้คนต่างชาติดที่มีคุณภาพและต้องการทำงานในประเทศไทยอย่างถาวรได้มีโอกาสทำงาน และพำนักรในประเทศไทย	๑. สร้างเงื่อนไขของบุคคลที่มีคุณภาพ และประเมินบุคคลที่มีคุณภาพ ๒. ให้แรงจูงใจ และอำนวยความสะดวกให้ผู้ที่มีคุณภาพได้สนใจและเข้ามาทำงานในประเทศไทย	๑. กระทรวงแรงงาน ๒. สำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI)) ๓. สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง)

๔.๓ มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน มีจิตสภาพแวดล้อม มีประเด็นเร่งด่วน คือ การปรับปรุงกฎกระทรวงให้มีผลใช้บังคับให้สอดคล้อง ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น จำนวน ๓ ฉบับ โดยมีวิธีการดำเนินงานโดยสังเขป และหน่วยงานรับผิดชอบ ดังนี้

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	การปรับปรุงกฎกระทรวงให้มีผลใช้บังคับให้สอดคล้อง ครอบคลุม และมีประสิทธิภาพในการบังคับมากขึ้น โดย ๑. ให้บังคับใช้กับอาคาร สาธารณะทุกขนาดอาคาร ๒. อาคารเก่าที่สร้างก่อนออก กฎกระทรวงให้ดำเนินการ แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๕ ปี หลังจากกฎกระทรวง มีผลบังคับใช้ ๓. อาคาร หรือ สถานที่ หรือ พื้นที่ สาธารณะไหน ไม่ดำเนินการ เจ้าพนักงาน ท้องถิ่นสามารถสั่งห้ามใช้ อาคารสถานที่ พื้นที่ สาธารณะ เป็นการชั่วคราวได้ จนกว่าจะดำเนินการ แก้ไขแล้วเสร็จ ๔. แก้ไขชื่อกฎกระทรวง โดยเพิ่ม คำว่า “ผู้สูงอายุ” ก่อนคำว่า “คนพิการที่เข้าถึงและ ใช้ประโยชน์จากอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือ บริการในอาคาร สถานที่ หรือบริการสาธารณะอื่น	๑. แก้ไขกฎกระทรวง ๓ ฉบับ ดังนี้ ๑.๑ กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และ คนชรา พ.ศ. ๒๕๔๘ ๑.๒ กฎกระทรวงกำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือ บริการในอาคาร สถานที่ หรือ บริการสาธารณะอื่น เพื่อให้ คนพิการสามารถเข้าถึงและ ใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๕ ๑.๓ กฎกระทรวง กำหนดลักษณะ หรือการจัดให้มีอุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือ บริการในอาคาร สถานที่ ยานพาหนะ และบริการขนส่ง เพื่อให้คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้ พ.ศ. ๒๕๕๖	กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนา สังคมและความมั่นคง ของมนุษย์ กระทรวงคมนาคม
๒	งบประมาณในการสร้างอาคาร โครงสร้างพื้นฐาน (เช่น ถนน ระบบ ขนส่งมวลชน เป็นต้น) ต้องสอดคล้อง กับกฎกระทรวงที่แก้ไขแล้ว	ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงาน ราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (เช่น รถไฟฟ้ามหานคร บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) การรถไฟแห่งประเทศไทย เป็นต้น) ดำเนินการอย่างเคร่งครัด	กระทรวงการคลัง

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
๓	ให้มีการรายงานผล และตรวจติดตาม อาคารส่วนราชการทั้งหมดว่า ได้ดำเนินการแก้ไข ตั้งแต่ เดือน พฤษภาคม ๒๕๕๒ แล้ว แต่ขาด ความครอบคลุม และไม่ต่อเนื่อง	ขอมติคณะรัฐมนตรีให้หน่วยงาน ราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการร่วมกับ องค์การผู้สูงอายุ คนพิการในพื้นที่ตรวจติดตาม และมอบ ประกาศรับรองอาคารที่ผ่านเกณฑ์	๑. กระทรวงการ พัฒนาสังคมและ ความมั่นคง ของมนุษย์ ๒. กระทรวงมหาดไทย ๓. หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง
๔	ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจปรับสภาพแวดล้อมบ้าน ผู้สูงอายุในชุมชนได้	ให้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย และ รายละเอียด กฎเกณฑ์เรื่องการปรับ สภาพแวดล้อม บ้านผู้สูงอายุในชุมชน	กระทรวงมหาดไทย

๔.๔ มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน มีดีสุขภาพ ประกอบด้วย ๓ ประเด็น
เร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยมาตรการ วิธีการดำเนินงานโดยสังเขป และหน่วยงานรับผิดชอบ สรุปได้ดังนี้

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	บูรณาการศูนย์พัฒนาคุณภาพ ชีวิตระดับตำบล เพื่อทำหน้าที่ เป็นหน่วยปฏิบัติการ (Operation Unit) ในการบูรณาการกิจกรรมและ ทรัพยากร	๑. บูรณาการกิจกรรมศูนย์ฟื้นฟูสมรรถภาพ หลังการเจ็บป่วยเฉียบพลัน (Intermediate Care Center) (กระทรวงสาธารณสุข) ศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคง ของมนุษย์) ชมรมผู้สูงอายุ ฯลฯ เข้าด้วยกัน ๒. จัดหาสถานที่โดยอาจใช้ ศูนย์พัฒนา คุณภาพชีวิตและส่งเสริมอาชีพผู้สูงอายุ (กระทรวงการพัฒนาสังคมและความ มั่นคงของมนุษย์) ที่มีอยู่แล้ว หรือสถานที่ ของวัด และโรงเรียน ๓. มอบหมายให้องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น ดูแลโดยได้รับการสนับสนุน ทรัพยากร และองค์ความรู้จากหน่วยงาน ของ กระทรวงต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ๔. นำหลักการธนาคารเวลา/ธนาคาร ความดี โดยให้จิตอาสาสามารถทำงาน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตระดับตำบล	๑. กระทรวงการ พัฒนาสังคมและ ความมั่นคง ของมนุษย์ ๒. กระทรวงสาธารณสุข ๓. กระทรวงมหาดไทย ๔. กระทรวงศึกษาธิการ ๕. กระทรวงวัฒนธรรม

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
๒	การยกระดับผู้บริบาลมืออาชีพ Formal (Paid) Care Giver	๑. มีการกำหนดคุณสมบัติมาตรฐาน ๒. มีการสอบและออกใบอนุญาต/รับรอง จากส่วนกลาง การต่อใบอนุญาต/ รับรอง ๓. นำคุณสมบัติมาตรฐานของผู้บริบาลมือ อาชีพ Formal (Paid) Care Giver ไปผูกกับ ระเบียบการได้รับค่าตอบแทน จากกองทุนระบบการดูแลระยะยาว ๔. พัฒนาระบบการกำกับติดตามการ ปฏิบัติงานของผู้บริบาลมืออาชีพ Formal (Paid) Care Giver	๑. กระทรวงสาธารณสุข ๒. กระทรวงการ พัฒนาสังคมและ ความมั่นคง ของมนุษย์ ๓. กระทรวงมหาดไทย
๓	การจัดให้มีศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพ ทุกอำเภอ ควบคู่ไปกับบริการ ฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ผู้ป่วยระยะกลาง (Intermediate Care)	การส่งเสริมให้โรงพยาบาล (ประจำอำเภอ) มีศูนย์ฟื้นฟูสุขภาพทุกอำเภอ ควบคู่ไปกับ บริการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ ผู้ป่วย ระยะกลาง (Intermediate Care) โดยเริ่ม ปีละอย่างน้อย ร้อยละ ๑๐ และครบทุก อำเภอ ภายใน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๓)	กระทรวงสาธารณสุข

๔.๕ มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน มิตสังคม ประกอบด้วย ๔ ประเด็น
เร่งด่วน โดยมาตรการ วิธีการดำเนินงานโดยสังเขป และหน่วยงานรับผิดชอบ สรุปได้ดังนี้

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
๑	เพิ่มบทบาทองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นให้เป็นผู้รับผิดชอบ หลักในการบูรณาการและ ขับเคลื่อนงานพัฒนาคุณภาพ ชีวิตประชาชนในทุกมิติ และ พัฒนาระบบรองรับสังคมสูงวัย คนไทยอายุยืนได้อย่าง มีประสิทธิภาพและสอดคล้อง กับบริบทของแต่ละท้องถิ่น	๑. คณะรัฐมนตรีควรมีมติให้ สำนักงาน คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำหนดกรอบ ภารกิจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงประเด็นต่อไปนี้ ๑.๑ ระบบรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้อง เป็นระบบที่สามารถรองรับคุณภาพชีวิต ของประชาชนในบริบทของสังคมสูงวัย ได้ในทุกมิติ จึงเป็นงานที่ต้องบูรณาการ และประสานกับทุกกระทรวง เพื่อให้ เกิดการดำเนินงานเชิงหน้าที่ (Function base) ได้ครบในพื้นที่	๑. สำนักงานปลัด สำนัก นายกรัฐมนตรี (สำนักงาน คณะกรรมการการ กระจายอำนาจ ให้แก่องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่น) ๒. กระทรวงมหาดไทย

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
		๑.๒ ต้องทำความเข้าใจตรงกันว่างานเชิงพื้นที่ (Area base) ซึ่งเป็นงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถทำงานที่มีส่วนทับซ้อนกับงานเชิงหน้าที่ (Function base) ของกระทรวงได้ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดูแลภาพรวมในทุกมิติของพื้นที่ ๒. ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจให้กับท้องถิ่นที่มีความพร้อม เช่น เทศบาลนคร/เทศบาลตำบล เพื่อให้ “นำร่องหรือเป็นต้นแบบ” ของการพัฒนาาระบบรองรับสังคมสูงวัยในท้องถิ่น และให้ดำเนินการทดลองดำเนินงานพัฒนาระบบที่สำคัญ เช่น การจ้างงานผู้สูงอายุ โรงเรียนสามวัย ฯลฯ	
๒	การสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ “บวร วชร” (บ้าน วัด โรงเรียน วิสาหกิจชุมชน โรงพยาบาล) ในการรองรับสังคมสูงวัยในชุมชน	๑. การใช้มติคณะรัฐมนตรี เพื่อขอความร่วมมือจากมหาเถรสมาคม ให้จัดสรรงบประมาณจากเงินบริจาคที่วัดได้รับมาใช้ในการรองรับสังคมสูงวัยในชุมชน ๒. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคเอกชน/วิสาหกิจ ด้วยการขยายผลโครงการวิสาหกิจเพื่อสังคม เช่น ระบบการดูแลผู้สูงอายุในเขตเมือง ระบบการดูแลผู้สูงอายุช่วงกลางวัน ระบบการดูแลระยะยาว ระบบการดูแลระยะสุดท้าย การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เป็นต้น	๑. กระทรวงวัฒนธรรม ๒. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ๓. กระทรวงมหาดไทย ๔. กระทรวงสาธารณสุข
๓	การกำหนดให้มี “ผู้พิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ”	การบัญญัติกฎหมายกำหนดให้มีผู้พิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุในกรณีที่มีภาวะพึ่งพิงหรือสมองเสื่อมที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวันได้ตามปกติ เพื่อทำหน้าที่จัดการทรัพย์สินและดูแลชีวิตความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุ	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
๔	การส่งเสริมผู้ที่มีความพร้อมให้มีบุตรและชะลอการตั้งครรภ์ของผู้ที่ไม่พร้อม	๑. การส่งเสริมให้ผู้ที่เป็นพ่อช่วยแบ่งเบาภาระการเลี้ยงดูบุตร โดยได้รับวันลาในการเลี้ยงดูบุตรเพิ่มขึ้น ๒. เพิ่มความคุ้มครองแรงงานในส่วนที่ยังไม่ได้	๑. กระทรวงแรงงาน ๒. กระทรวงการคลัง

ที่	ประเด็น	วิธีการดำเนินงาน (โดยสังเขป)	หน่วยงานรับผิดชอบ
		คุ้มครองสิทธิลาคลอดแบบไม่หักเงินเดือน แรงงานในระบบประกันสังคม ๓. กำหนดให้หน่วยงานราชการและเอกชน มีสถานเลี้ยงดูเด็ก ๔. การเพิ่มค่าลดหย่อนบุตร	

๔.๖ มาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม
รองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน มีประเด็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ เพื่อรองรับสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ
(เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม สุขภาพ และสังคม) รายละเอียดมีดังนี้

มิติ	ข้อเสนอ/มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
๑. เศรษฐกิจ	การจัดทำบัญชีนวัตกรรมอุปกรณ์ช่วยเหลือในการดำรงชีวิต ของผู้สูงอายุ (Assistive Devices)	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม
๒. สภาพแวดล้อม	การออกระเบียบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนิน ภารกิจด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุ อาทิ ๑. บ้านอัจฉริยะ (Smart Home – Smart Health) ๒. ระบบบริการแจ้งเตือนเหตุฉุกเฉินที่เกิดขึ้นกับ ผู้สูงอายุ (Smart Technology of Pre-Hospital EMS Service for Senior Citizen) เพื่อตรวจจับการเคลื่อนไหว ของผู้สูงอายุ หากผู้สูงอายุมีความผิดปกติทางการเคลื่อนไหว หกล้ม เจ็บป่วย หรือต้องการความช่วยเหลือ เครื่องมือนี้ จะทำการแจ้งเตือนไปยัง ศูนย์ปฏิบัติการเหตุฉุกเฉิน (Control Center for Emergency Response for Operation Service) เพื่อประสานแจ้งเพื่อนบ้าน หรือส่ง รถพยาบาลฉุกเฉินไปให้ความช่วยเหลือตามสภาพปัญหา ของผู้สูงอายุเป็นราย ๆ ไป	๑. สำนักงานปลัดสำนัก นายกรัฐมนตรี (สำนักงาน คณะกรรมการการ กระจายอำนาจให้แก่ องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น) ๒. กระทรวงมหาดไทย
๓. สุขภาพ	การส่งเสริมให้มีระบบเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ช่วยดูแล สุขภาพผู้สูงอายุ อาทิ ๑. การแพทย์ทางไกล (Telemedicine) การนำ เทคโนโลยีที่ช่วยให้ผู้ป่วยและบุคลากรทางการแพทย์ สามารถพูดคุยตอบโต้กันได้แบบ Real-time ๒. ระบบการแจ้งเตือนระหว่างผู้สูงอายุจากที่บ้านไป โรงพยาบาล (Home Care Service Application) ซึ่งพยาบาลหรือเจ้าหน้าที่จะประเมินสภาพความเจ็บป่วย	กระทรวงสาธารณสุข

มิติ	ข้อเสนอ/มาตรการ	หน่วยงานที่รับผิดชอบ
	ก่อนที่รถพยาบาลจะไปถึงบ้าน หรือก่อนที่ผู้ป่วยจะมาถึงโรงพยาบาล ๓. แอปพลิเคชัน Home Care Service เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินคนไข้สามารถกดปุ่มในแอปพลิเคชันบนสมาร์ตโฟน เพื่อให้พยาบาลประเมินคนไข้ก่อนรถพยาบาลจะไปถึงบ้าน และเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลสุขภาพของคนไข้แบบทันต่อสถานการณ์ (Real time)	
๔. สังคม	๑. สร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ทั้งทักษะการทำงานและทักษะชีวิต การส่งเสริมการเพิ่มพูนและปรับเปลี่ยนทักษะการทำงานและทักษะชีวิต เพื่อเตรียมคนในวัยทำงานให้พร้อมที่จะเป็นผู้สูงอายุที่มีคุณภาพ (เรียนรู้ในที่ทำงานหรือออนไลน์) ๒. ปรับปรุงกฎหมายให้สามารถนำเงินจากกองทุนที่สนับสนุนการพัฒนา นวัตกรรมและเทคโนโลยี เพื่อใช้ประโยชน์รองรับสังคมสูงวัย	๑. กระทรวงแรงงาน ๒. กระทรวงศึกษาธิการ ๓. กระทรวงมหาดไทย ๔. กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ๕. กระทรวงดิจิทัล เพื่อเศรษฐกิจและสังคม

๕. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ขอเสนอ ดังนี้

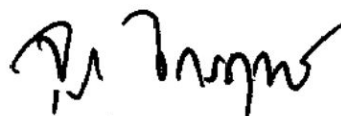
๕.๑ เห็นชอบมาตรการขับเคลื่อนสังคมสูงวัยคนไทยอายุยืน ๔ มิติ (มิติเศรษฐกิจ มิติสภาพแวดล้อม มิติสุขภาพ และมิติสังคม)

๕.๒ ให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการและติดตาม

๕.๓ ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายจุติ ไกรฤกษ์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กรมกิจการผู้สูงอายุ

โทร. ๐ ๒๖๔๒ ๔๓๓๗ ต่อ ๔๔๕

โทรสาร ๐ ๒๖๔๒ ๔๓๓๗ ต่อ ๓๐๙